

Jong en oud: “Kun je zonden erven?”

Orde van dienst:

Welkom

Inleiding: Kun je zonden erven?

Votum en zegengroet zingen (Sela)

Psalm 130 (Psalmen voor nu)

Gebed

Lezen: Ezechiël 18

Psalm 128

Tekst: Exodus 20: 4-6

Preek

Muziek

Vraag en antwoord.

Belijdenis: GK 161

Gebed

collecten

GK 163

zegen

Inleiding: Kun je zonde erven?

Het is de laatste preek in de serie “Jong en oud”.

En het gaat over een moeilijke vraag vanmiddag: ‘Kun je zonde erven?’.

Een jongen is verslaafd aan alcohol. Zijn vader en opa ook al.

Heeft hij die verslaving geërfd?

Een vader was een crimineel. Heeft mensen beroofd, mishandeld, maar hij is dood en de buit nergens meer te vinden. Moet zijn kinderen daar nu voor opdraaien?

Een meisje heeft 's nachts donkere dromen. Wordt angstig wakker. Overdag is ze bang. Voor de dood. Voor demonen.

Een man uit de buurt zegt: “Ja, dat komt omdat haar moeder veel bezig was met zwarte magie en occulte ritens. Ze was een soort heks. En nu is ook die dochter occult belast.

Vandaar die angsten.

In de kerk gaat het soms over “erfzonde”. Dat God kinderen straft om de zonden van de vaders. Moet je eens kijken wat er staat in het 2^e gebod: “God straft de kinderen voor de zonden van de ouders tot in het derde en vierde geslacht”.

Wat is dat voor raars? Het klinkt zo onrechtvaardig.

Erfzonde.

Kun je zonden erven?

Kun je zo'n erfenis ook weigeren?

Bij het lezen van Ezechiël 18:

Ezechiël was een profeet. Een profeet uit Israël, maar hij profeteerde in Babylonië.

Rond het jaar 590 voor de komst van Christus.

Een groot deel van het volk is dan in ballingschap. Weggesleept uit het beloofde land.

Jeruzalem ligt in de puin. De tempel is leeggeroofd en verwoest.

Hoe kan dat?

Nou, dat gebeurde niet in één dag.

Dia

Dia.

Het volk ging keer op keer andere goden dienen. Baäl, Astarte, Moloch, Sin, Bel...
En ze namen het kwaad van die vreselijke goden over. Wraak, trots, perverse seksuele zonden, kinderooffers, misbruik,..... Het was donker in Israël.
De HERE had keer op keer gewaarschuwd, profeten gestuurd, vergeven, geduld gehad, opnieuw begonnen, nieuwe kansen gegeven, opnieuw vergeven... en na eeuwen van geduld heeft Hij uiteindelijk het volk naar de goden gestuurd, die ze steeds weer omarmden.
Zo waren de kinderen van Abraham uit het beloofde land in Babel terecht gekomen.
Ballingschap.

Preek:

Wat is voor Nederlanders het allerbelangrijkst?

Wat denkt u?

Geld? Vakantie? Mooi huis? Carrière? Koffie?

Nee, het is vooral vrijheid.

Vrijheid om je eigen leven te leven. Vrijheid om je eigen keuzes te maken. Vrij om te zeggen en te denken wat je zelf wilt.

En juist om die reden geloven veel Nederlanders niet meer. Jongeren verdwijnen uit de kerk. Waarom?

Ook omdat ze denken, dat je in de kerk je vrijheid kwijt raakt.

Allereerst omdat je naar de kerk **moet**.

En in die kerk moet je God dienen en geloven in God.

Je moet zijn geboden doen.

Je mag op zondag niets.

Het gaat ook vaak over zonde. En dat die zonde zelfs in je natuur zit.

Wat kun je er dan aan doen?

Je raakt zo niet alleen je vrijheid kwijt. Je raakt jezelf kwijt.

En nu is dit de verrassing: onze God is ook een God van vrijheid!

De Bijbel, het evangelie, heeft alles te maken met vrijheid. Op bijna iedere bladzij van de bijbel gaat het over bevrijding, vrijheid.

Het belangrijkste feest van de joden is het Pascha, het feest van de bevrijding uit de slavernij van Egypte en de afgoden van Egypte. Bevrijding van de dood.

Jezus wordt 'verlosser' genoemd. Bevrijder van zonde en dood. Van haat en angst.

De Heilige Geest van God geeft die vrijheid: Hij maakt je hart vrij om te kiezen.

Zonder hem, zonder Jezus, heb je eigenlijk maar een keus: het denken van deze wereld.

Maar als Jezus je leven binnenkomt, de Zoon van God, dan leer je door Hem, dat God leeft en dat Hij een Vader voor je wil zijn. Hij geeft je reden om hem weer te zoeken. Op Hem te vertrouwen. Je kunt kiezen.

Met je hart.

Hij dwingt je niet om te geloven. Ook al zou hij dat makkelijk kunnen.

Als er een machtige engel met een brandend zwaard naast je zou staan, die het bevel gaf om te knielen, ja, je zou niet weten hoe snel je moest knielen.

Als God nu zou verschijnen in al zijn macht. De God, die de aarde schiep, de sterren, de donkere zee en de sterke leeuw. Als hij zou bevelen om te geloven en te knielen, ja, natuurlijk doe je dat. Je zou wel moeten.

Maar dat doet hij niet.

Hij wil je niet dwingen of manipuleren.

Hij wil dat je hem zoekt en in vrijheid voor hem kiest. Uit liefde. Met je hart.

Want liefde is vrij.

Wat heeft dat te maken met ons onderwerp: 'erfzonde'?

Alles.

Let maar op!

Hoofdlijn: “De oorsprong van de zonde”.

Dia.

1. Wat is zonde?

Wat is zonde eigenlijk?

Nou, vergelijk het met de aarde en de zon.

Vroeger dachten mensen, dat de zon om de aarde draaide.

En dat leek ook zo.

Als je 's morgens opstaat en naar de zon kijkt, dan lijkt het alsof de aarde stil staat en de zon opkomt, om de aarde draait en weer onder gaat. De aarde, jijzelf, bent het middelpunt van het heelal. Alles draait om jou.

Maar, ja, al sinds Copernicus weten we, dat het andersom is: de zon draait niet om de aarde, maar de aarde draait om de zon.

Zo is het ook met God en mens.

De Bijbel leert, dat God de Schepper is, de Almachtige. Hij is het middelpunt. De bron. De zon in ons leven. Wij draaien om Hem. Hij is God.

Dat wil niet zeggen dat we dus tekort komen.

Integendeel: in grote gulheid straalt zijn licht over onze aarde. Overal is leven en voedsel. En rozen bloeien zelfs in de tuinen van atheïsten. Hij geeft warmte en liefde.

Hij heeft zijn verbond met ons gesloten. Hij geeft daarin zichzelf.

Maar wij doen alsof de zon om de aarde draait. Wij zetten onszelf in het middelpunt.

Wij maken onze eigen zonnen, onze eigen goden, waar we geluk van verwachten. Al sinds

Adam en Eva vertrouwen we God niet. We willen ons geluk in eigen handen houden.

Zonde is, dat het om jezelf draait. Jouw verlangens, jouw eer, jouw zelf.

Zonde is zelfhandhaving.

Opstand tegen God. Ongehoorzaamheid. Wantrouwen.

En dat is begonnen bij Adam en Eva.

Daar ligt de oorsprong. Daar is het begonnen.

Een beter woord voor 'erfzonde' is dan ook '**oorsprongszonde**'.

Het laat zien, dat zonde niet alleen maar een daad is. Een misstap op het verkeerde moment. Een vergissing. Nee, het gaat veel dieper.

Het is een diepe onderstroom in onze wereld. Een macht. Een neiging, die diep in mensenharten heeft wortel geschoten. We willen vrij zijn. Ook vrij van God.

De oorsprong ligt dus eeuwen terug bij Adam en Eva. Het ligt in je hart.

Als David overspel met Bathseba heeft gepleegd en haar man Uriah heeft gedood, dan zegt hij ook niet “o, sorry, ja, foutje”.

Dia.

Nee, dan zegt hij “ik was al schuldig toen ik werd geboren,
al zondig toen mij moeder mij ontving”.

Hij bedoelt: “Het zat er altijd al in. Ik heb die begeerte al zo vaak gevoeld, er zo vaak tegen gevochten. Maar nu, ja, nu kwam het er uit”.

David wijst naar de oorsprong. Naar zijn hart.

Ons hart.

Hoe dat kan, weet ik niet. Legt de Bijbel ook niet uit.

Maar je ziet het gebeuren.

2. Verlosbaar.

Dia.

Ja, dit lijkt een somber begin: “Wat is zonde?”.

Zo voelen mensen de kerk soms aan: het gaat altijd over zonde. Dat je niet goed bent.

En dat kan erg deprimeren.

Voorals er dan ook nog eens gezegd wordt, dat je niet anders kunt dan zondigen.

Dat je dat zelfs geërfd hebt!

Wat kun je dan nog?

Je voelt je hulpeloos en schuldig tegelijk.

Toch is dit een scheef beeld.

Want, ten eerste, in de wereld om ons heen wordt veel meer over zonde gepraat.

Het wordt niet altijd zonde genoemd, maar het gaat heel vaak over corruptie, misdaden, inbraken, aanslagen, misbruik, oplichting, ruzies, racisme, drugshandel en drugsdoden, verslaving, mensenhandel, porno... noem maar op.

Rechters hebben hun handen vol!

Er is dus heel veel kwaad in onze wereld. Ieder journaal is er vol mee.

De Bijbel heeft oog voor dat kwaad en benoemt dat. Noemt dat zonde. Omdat dat kwaad ook God raakt. De Schepper.

Nog iets belangrijks:

De Bijbel noemt zonde dus bij haar naam.

Maar tegelijk laat de Bijbel zien, dat de zonde geen onderdeel is van de schepping. De schepping was goed. Heel goed. De zonde, het kwaad, is daar later in binnengedrongen. Zoals een virus in een computer.

De wereld **is** dus geen kwaad. De mens **is** geen zonde. De zonde is binnengedrongen als een vreemde macht.

Maar: dat betekent dus, dat je daar ook weer van verlost kunt worden!

Zoals je ook een virus weer kunt verwijderen.

Mensen zijn "verlosbaar"!!!

Dat is de zonnige kant van de zonde.

Het is geen doem. Geen lot. Alsof je niet anders meer kunt.

Nee, je bent 'verlosbaar'.

In de bijbel en in de kerk wordt dus ook over zonde gesproken. Dat is zo. Heel eerlijk.

Alleen: bijna altijd in het kader van de verlossing. Van de vergeving.

Je mag naar Christus toegaan en Hij wil je zonden vergeven. Hij wil je door zijn Geest bevrijden van je slavernij aan de drank of je koopzucht of je trots of je porno.

Jezus wil jou niet deprimeren. Hij wil je bevrijden. In het licht zetten. Hij wil je weer mens maken.

3. Zure druiven.

Dia.

Dat wil niet zeggen, dat je geen keus hebt.

Dat zondigen een doem is. Een lot. Een erfenis, die je niet kunt weigeren.

Erfzonde bestaat in die zin niet.

Kijk maar naar Ezechiël 18.

Ik vertelde u al, dat Ezechiël tijdens de ballingschap profeteerde. Na eeuwen van geduld heeft God zijn volk weg laten slepen uit het beloofde land. Eeuwen van afgoderij. Kwaad. Nu wonen de kinderen van Abraham in een vreemd land. Vreemde taal. Vreemde goden. Vreemde gewoonten. Verstrooid. Ver van huis en familie. Alsof ze terug zijn in Egypte.

Het volk schreeuwt het uit.

Van pijn. Om het verlies. Om het onrecht.

Dia.

En dan zeggen ze ook dit: "Onze vaders hebben zure druiven gegeten, maar onze tanden zijn stroef geworden".

Het was een soort van spreekwoord.

Het betekent: "Mijn ouders hebben slechte dingen gedaan en nu moet ik daarvoor boeten".

Als je zure druiven eet, dan kunnen je tanden daar was stroef van worden. Wat ruw.

En nu zeggen die Israëlieten: "Onze ouders hebben zonden gedaan en nu moeten wij daarvoor de rekening betalen". Soort van erfzonde.

Ze bedoelen: "God is onrechtvaardig!".

Maar de HERE reageert daar heel fel op.

Uitgebreid laat hij zien, dat als een vader goed leeft, rechtvaardig is en liefdevol, dat die vader gezegend wordt. Als zijn zoon een andere keus maakt en slecht leeft, dan is dat voor zijn eigen rekening en moet hij de gevolgen zelf dragen.

Als op zijn beurt zijn zoon de zonde van zijn vader ziet en goed leeft, dan ontvangt hij het leven en hoeft hij niet te boeten voor de zonde van zijn vader. Hij zal leven!

Je kunt dus kiezen.

Zonde is geen doem. Geen lot.

Je kunt kiezen. Je kunt de ketting verbreking.

Je hoeft niet dezelfde fouten te maken als je ouders. Je kunt kiezen. Je bent vrij.

4. Ketting.

Dia.

Ja, en dan nu tot slot nog die lastige woorden uit Exodus 20: *“Kniel voor zulke beelden niet neer, vereer ze niet, want ik de HEER uw God, duld geen andere goden naast mij. Voor de schuld van de ouders laat ik de kinderen boeten, en ook het derde geslacht en het vierde, wanneer ze mij haten; maar als ze mij liefhebben en doen wat ik gebied, bewijs ik hun mijn liefde tot in het duizendste geslacht”*.

Dia.

Is dit niet precies het tegenovergestelde van wat Ezechiël staat?

Kinderen die gestraft worden om wat hun ouders verkeerd deden.

Dia

Is er niet toch een onbreekbare ketting van ouders naar kinderen? Erfzonde dus?

Wat bedoelt de HERE hier?

Om te beginnen: deze woorden zijn een waarschuwing en een belofte.

Het volk van God is door de woestijn op weg naar het beloofde land.

Ze zijn net bevrijd uit Egypte. Een land vol afgoden. Land van slavernij en dood. Van tovenarij en duisternis.

En ze zijn op weg naar Kanaan. Land vol afgoden, tovenarij, duisternis, geweld en dood.

In de wet die God geeft, bezweert hij zijn kinderen om die afgoden niet te dienen. Maar om de God van het leven te dienen. De God die hen bevrijdde uit die duisternis.

Die hen een nieuw land geeft vol melk en honing.

De God die hun vrijheid geeft.

En dan waarschuwt de HERE de vaders en moeders: als zij toch gaan buigen voor die afgoden en als ze dat kwaad dus in hun huizen toelaten, dan zullen hun kinderen dat slechte voorbeeld gaan volgen. In hun eigen huizen zullen ze de gevolgen zien van hun zonden.

Dat is ook de betekenis van dat woordje voor “boeten”.

Voor de schuld van de ouders laat ik de kinderen boeten.

In het hebreuws staat hier het woordje “paqad”.

Dia.

En Paqad betekent: “thuis brengen”.

Je krijgt terug wat je verdient. Je oogst wat je zelf hebt gezaaid.

Ouders zijn voor kinderen belangrijk. Heel erg belangrijk.

Wat vaders en moeders zeggen en doen, dat is voor de kinderen het grote voorbeeld.

In goede en slechte dingen.

Als ouders vriendelijk zijn, zorgen voor andere mensen, eerlijk zijn, dan zijn hun kinderen dat vaak ook. Als ouders roken en drinken dan doen kinderen dat ook veel sneller.

Ouders zijn het voorbeeld.

Zo heeft de HERE dat geschapen en wat is dat wijs.

Vaders en moeders voeden op. Geven door. Vertellen over God.

Wat mooi.

Een sterke ketting.

Dia.

En kijk eens wat een zegen daaraan vast zit: “...als ouders mij liefhebben en doen wat ik gebied, dan bewijs ik hun mijn liefde tot in het duizendste geslacht”.

Duizendste!

En duizend was zo ongeveer het grootste getal wat je maar kunt bedenken. Zo ver reikt Gods zegen, als je dicht bij hem blijft. Zelfs als jij allang gestorven bent, zorgt de HERE nog voor je kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen.... Wat mooi.

Wat kun je dus veel goeds voor je kinderen en de kinderen van je kinderen betekenen! Wat een sterke ketting.

Dia.

Maar door die positie is het andere ook waar: als ouders kun je ook een slechte invloed op je kinderen hebben. Als vaders en moeders afgoden gaan dienen, doen hun kinderen dat ook. Als jij veel vloekt, gaan de kinderen denken, dat vloeken niet zo erg is. Als jij niet bidt, zullen je kinderen denken, dat bidden niet zo belangrijk is. Als jij nooit uit de bijbel leest, als jij niet blij bent met je geloof, als jij je vrouw nooit omhelst, als jij...

In je eigen huis, in je eigen gezin, zul je dat tot je grote verdriet gaan terugzien. Ook David heeft zijn zonde in zijn eigen gezin teruggezien.

Het gaat hier in de wet dus niet over erfzonde.

Alsof God de kinderen straft om wat de ouders verkeerd deden.

Het gaat hier niet over de kinderen.

Het gaat over de ouders: wat voor voorbeeld geef jij? Hoe leef jij met God?

Kinderen erven dus niet de zonde van de ouders.

Kinderen kunnen er ook voor kiezen om juist te breken met zonde van hun ouders. Ook al kan dat moeilijk zijn. God kan je helpen om die ketting stuk te breken, als dat moet.

Gelukkig zijn er meer voorbeelden in hun leven.

Daarom is een gemeente zo belangrijk.

En gelukkig mag iedereen het grote voorbeeld leren kennen: Jezus, de Zoon van God.

En door Hem de diepe liefde van de Vader.

God geeft je de vrijheid om hem te zoeken en te volgen.

En Hij belooft je: daar zit veel strijd, maar vooral ook veel zegen aan vast.

Amen.